

KOLOZSVÁRI KÖZLÖNY.

SZERKESZTŐI SZÁLLÁS:
belső farkasutczában 81 szám alatt.

Megjelen a lap hetenkint négyszer u. m. vasárnap, kedden, csütörtökön és szombaton.
Ara évnegyedre 3 ft. o. 6. Hirdetési ár: négyhasábos sorért először 7 kr., másodszor 6 kr., harmadszor 5 kr. Hirdetési ár: négyhasábos sorért először 7 kr., másodszor 6 kr., harmadszor 5 kr. Hirdetési ár: négyhasábos sorért először 7 kr., másodszor 6 kr., harmadszor 5 kr. Hirdetési ár: négyhasábos sorért először 7 kr., másodszor 6 kr., harmadszor 5 kr.

KIADÓ-HIVATAL:
Középutca, STEIN J. könyvkereskedése.

Kolozsvár, február 3-án 1862

(D) Közelebből két fontos küldetés vonhatta magára a közfigyelmet, mint a mely fölmerült kérdésekkel összeköttetésbe lenni látszik. Az egyik Rainer főherczeg elutazása Bécsből Dalmatiába, onnan Velenczébe, onnan vissza Cattaroba, s végre haza Bécsbe. A másik Miksa főherczeg szárnysegédének elutazása Mexikoba.

Az előbbi küldetés összeköttetésben látszik lenni azon hírrel, mely szerint a török kormány oly célokat sejtve, hogy Garibaldi partra akar szállani az adriai tengeren, meghagyta Omer pasának, hogy a dalmatiai kormányzóval egyetértve működjék. Tudjuk, hogy Omer áll a herczegovinai lázadás ellen kiküldött ozmán hadsereg élén; tudjuk egyszersmind, hogy a lázadás fejével Vukalovicssal, a montenegroi fejedelem barátságos viszonyban áll, s merészvállalatát segíti. Emlékeztünk, hogy Vukalovics az osztrák széleken Suttorinában állítá fel ágyúütegeit a minap, mintha tért akarna foglalni az osztrák határszélek közelében. Ki tudja e mozgalmak mennyi részben állhattak összeköttetésben a török-szerbek terveivel, s mennyi nyomatéka lehet a „P. Lloyd” minapi azon közleményének, hogy a mint a hó elmegy, Szerbiában meglepő események fognak történni? Annyi mindenesetre az ezekkel combinationban lenni látszó újabb kiszállási hírek kapcsolatából kitétni, hogy Európának egyik égető sebé, a mely a keleti kérdés neve alatt ismeretes, közelebből talán fel fog szaggattatni, hogy valamely heroicus orvoslás módját kísérsenek meg rajta.

Hogy mennyi befolyása lehet erre a francia, mennyi az orosz, mennyi az olasz terveknek; s ha e tervek külön-e vagy együttesen vonatkoznak a keleten fejlődő eseményekre? azt még nem lehet éppen biztosan elhatározni; de annyit láthatunk, hogy mindazon hatalmasságok a keleti keresztények érdekei mellett állanak ez egyszer, de hogy melyeknek mi lehet háttéri gondolata, titkos célja? azt az idő fogja kifejtetni.

Emlékeztünk, hogy a herczegovinai mozgalmak ébresztése francia befolyásnak tulajdonított; emlékeztünk, hogy az orosz meglehetősen nyers hangon interpellálta Ausztriát a suttorinai expedícióért, melyből kitént, hogy fellázadott hitfelekezeteinek sorsát nagyon is szíven hordozza, és így az orosz és francia rokonszenv a keleti mozgalom mellett nyilatkozott, s most ha a porta gyanuja egy Garibaldi-féle expedícióról valósnul talál, láthatjuk,

hogy az olasz politika siet az előbbiekhöz csatlakozni; mert bármint nézetkülönbség is tűnjék ki olykor a turini kabinet és Garibaldi között, láthatuk Nápolyban, hogy Garibaldi delejes erővel vonja maga után az olasz hadsereget; elannyira láthatuk, hogy az ellenzéseket méltán csak politikai cselnek tekinthetjük, és elhihetjük, hogy ha e világhírű hős megmozdul, az nem történik az olasz király és francia császár híre nélkül. De kell egy merész vállalkozó, a ki a tért és a rokonszenvet megkísértse, a kire nézve ne legyen lealkó ha kudarcot szenved; de ki ha sikert arat, a francia és olasz politika útját törje meg e siker által.

Hogy mi lehet e politika végeztelje, azt jó rész sejtethetjük, és így elhihetjük, hogy nem a keleti félbarbár keresztények sorsa az, mely ezen mozgalom célját képezi. Ők eszközök, mint minden békületlen nép eszköz szokott lenni a hódításra törő dynastiák kezei közt, s ha politikájukat siker koronázza, ki is adják nekiök a kegyelemrészt; ha pedig áldozatul szükség odadobniok, odadobják mint egykor odadobta a francia politika Lengyelországot, s cserében hagyta Rákóczi és Tököli korában Magyarországot. A végeztel bizonyosan nem lehet más, mint Olaszország egységének kivívása. Ausztriát, Törökországot jól elfoglalni keleten, ezalatt Rómával végezni, s az így egyesített Olaszország élére állva követelni majdan, hogy Ausztria adjon fel Velenczét azon keleti tartományokért, hol akkor vagy diadalmason fogna állani a harcban keveredett osztrák sereg, s így fegyver jogával nyert vívmányát az európai politika helybehagyhatná cserében Velenczért; vagy nem kedvezne a hadszerencse, s ez esetben biztos sikerrel lehetne megtámadni Velenczét. Oly feltételek ezek, melyek nem esnek a lehetőség határain kívül; sőt mi alatt Ausztria közvetlenül kárpótolhatná szomszéd tartományokkal, ezalatt azon másodsültségek joga, melyeket a zürichi békekötés meg nem húsított, mily pompásan kielégíthető lehetne Mexikó által, melynek már 15 tartomány területe kívánja a köztársaság helyett a monarchiát. Im itt a lehetőség, hol a fölmerült kérdések az olaszegység érdeke körül összeágoznak. És a mint láthatjuk, a mexikói kérdés nincs feladva, sok valószínűség látszik abban, hogy az ottani köztársaság monarchiává változik. Ki tudja miért megy oda Miksa főhg szárnysegéde? Ki tudja ha egy nagy kiegyenlítés nem előzi-e meg a Garibaldi nevével híresztelt demonstrációt?

Nem igen hiszünk egyébiránt abban a ki-

egyenlítésben. Ausztria föl nem adja jószántából határ-erődményeit, melyek világhírűek. De ismerjük Napoleon kiegyenlítési kísérleteinek természetét. Csak kívánja a császár mindig elmondhatni: im én a béke minden eszközeit felhasználtam, nem tehetek róla ha a világ lángba borul.

Es pedig nem lehet tagadni már a főnebbiek-ből sem, hogy a politikai láthatár komolyodik, s e föltevést megtetézi ausztriai császár Ő Felségének utóbbi Velenczében időzése alatt az „Ind. Belg.” után bécsi lapok által tett közlések szerint, egy estvélyen, katonai notabilitásokhoz tett következő nyilatkozata: „Nem ringathatjuk magunkat csalódásokban; a dolgok mostani állapota hosszasan nem tarthat, mert ha Victor Emanuel király nem is akarná a háborút, van egy párt háta mögött, mely őt arra unszolja. Tegnap értesítéseket vettem, melyek mi kétséget sem hagynak fenn a felett. Mi nem fogunk támadni, de megtámadtatunk. Reményem megvédjük magunkat, és én önök közt leendek, előlmenve a példával stb.”

Mindezen jelenségek komoly forrongásra mutatnak, s hogy e végre is újból kitörésre ne kerüljön a dolog, nagy tevékenységre fogják ösztönözni a diplomatiát.

Ausztria helyzete annyival nyomasztóbb, mert a jobbról balról emelkedő francia irányú kérdések mellett, egy fontos német kérdés is nyomasztja; értjük a kurhesseni kérdést, de erről más alkalommal.

Alpester, jan. 16-án, 1862.

Az itteni év. ref. iskola valahára készen van, s mult évi december 8-án ünnepélyesen magyar nemzeti iskolának fölszenteltetett, s a tanítás megkezdődött. A tanítás foly csak magyarul, s az az itteni magyarul nem tudó magyar gyermekekre nézve legezéltirányosabb, mert jaj annak, ki saját nyelvét feledve idegen nemzet nyelvét használja, s így egyféle nemzethez sem tartozza, mint bitang nem mindenkitől üldözött. Ki saját nemzetéhez jó- vagy balszerencse között hű marad, azt ellensége is tiszteli; a ki pedig csak a jó-sorsban hű s a rosszban odahagyja nemzetét, abba senki sem bízik, s minden ember gyűlöli mint judást, a ki Krisztust elárulta.

Hogy mikor és kik szerezték meg az itteni iskola felépítési költségeit, ezen idezárt előjárásági bizonyítványból, mint ideiktatni kérek, tisztán kitetszik s így látható, hogy eklézsiagondnok t. ez. Balia Ignác ur a mult évben ezen lap 113. száma alatt irt czáfolata az ezen lap 102. száma alatt irt levelemre hibásan volt írva, s nekem igazam van. Az egész czikkrol mint irtam, az említett számok alatt, hogy igazat irtam, bizonyíthat az itteni előjárásági. Én a Kazinczi, Széchenyi és gr. Teleki László elvét követem: s ha a t. ez. gondnok ur sem Kazinczit, sem Széchenyit, sem gr. Telekit

TÁRCZA.

JUDITH TÖRTÉNETE.

X.

(Folytatás.)

— A szerzetes talán Maróthi! Ő ugyan-ezen szerzet tagja. E gondolat lelkenek egész gyűlöletét feliasztá Judith ellen. Gyorsan előkiáltá Biró Tóbiást, ki még mind szolgálatában vala, s ürtlyet keresett, hogy őt Judithoz bekiáltassa.

A kémkedés sikertült, Tóbiás felismerte Maróthit.

Kecseti a mint a kintz felvilágosítást vette, lappangó dűbe miatt remegve lépett Judith szobájába.

— Mátyás atya! szolt a szerzeteshez. — A nép kihallgatta az ablakok alatt kegyelmed társalgását s megbotránkozva értesített, hogy órák óta azért kinozza e szerencsétlen nőt, hogy protestáns hitétől eltérítse. Én rokonom megbízásából köteles vagyok e nő lelki és testi nyugalmát védeni, azért követem, hogy e szobát azonnal hagyja el.

Judith megrettenve tekintte Kecsetire, ki nek sötét arczán az általa már jól ismert indulatosság rohamát ismerte fel.

— Menj, atyám, menj! — szolt — én örömet látok körömben, de felettem vad cerberusok örködnek.

— Így Judith — szolt sötéten Kecseti — vad kegyetlenséged feloldoz engem az alól, hogy ürtül legyek balsorsod miatt.

— Én e nőt nem fogom magára hagyni végerczéig — szolt a szerzetes.

— Én pedig gyalázatosan kidobom kegyelmedet, ha parancsszavamra nem távozik — szolt indulatosan Kecseti.

— Távozz, az egekre! könyörge Judith.

— Igen, Judith, távozzom, de azonnal itt leszek.

Ezzel kirohant a szerzetes, Kecsetitől nyomban követve.

Alig lépett ki az ajtóközszűben, útporosan látá közeledni biztos gazdatisztját. Felzavart kíváncsisággal sietett elébe, midőn amaz leugorva tájékozó lováról egy levelet nyújtá át.

Maróthi görcsösen tépte fel a levél pecsétjét s sebesen olvasta át.

— Minden el van vesztve — szolt s gazdatisztja karjai közé szédült. De gyorsan rendbeszedte magát, felült a tájékozó lóra s egyenesen M.-Vásárhely felé vágatott.

Dózsa Péter már ekkor nthan volt a hely színe felé a szükséges intézkedést ottan megteendő, minthogy a kivégeztetésre kitűzött időből alig volt hátra négy-öt óra.

Maróthi előlálva őt, felháborodottan siette hozzá.

— Van-e kegyelem? kérdé a királybíró.

— Minden el van vesztve. Itt a levél, nincs irgalom a királynál. De most kegyelmeden a sor, uram, állítsa meg az ítélet végrehajtását. Judith ártatlan: én akarok egy tanuallomást tenni a törvényszek előtt.

— Vége már — szolt Dózsa Péter — én nem vagyok bíró, csak a legfőbb elégtető földi hatalomnak eszköze. Az ellátott pört az elégtető tiszt meg nem állíthatja.

— De Judith ártatlan — s ez gyilkosság, a mit rajta a törvény elkövet.

— Én is azt hiszem, hogy ártatlan; akartam menteni őt, ő magára vallá a halált, ő öngyilkos lett a törvény által! Nincs visszalépés többé.

— De az élő Istenre, uram, legalább könnyítse irtózatot hintetését, végeztessé ki őt szebb halállal, mint a minőre ítéltetett.

— A halál mindegy arra nézve, kire mérve van, s miután ő a bűnt magára vallá, a nevére vetett szennyfoltot a szelidebb kivégeztetés sem moshatja le. De ha lemoshatná sem áll hatalmamban az ítélet változtatása. Vége mindennek, barátom, a vérszomjas törvény áldozatot követel.

— Csak egy kegyelmet téhát, uram: ne engedje, hogy akadályozzanak, végerczéig Judith körében lennem. Ő kért erre, s ő mondá, hogy jelenlétem bátorítja s megerősíti őt utópillanataiban.

— Ezt hatalmamban áll megengedni — szolt a királybíró — s csak megnyugtató az, ha szerencsétlen rokonom végóráiban valami vigaszt lelhet.

— Egy rendeletet, uram, hogy jelenlétem senki se zavarja kintz és boszantó eltiltásokkal.

A királybíró gyorsan néhány sort vetett papírra, melyben szigorúan rendeli, hogy Mátyás atya tetszése szerint mulathat a fogoly nő körében.

Maróthi vágatva sietett vissza Judithhoz, s midőn az eltiltani akaró Kecsetinek a királybíró rendeletét mutatta, ez indulatosan hagyá magára a szerzetest, s a szék lovaslegényét gyorsan fölébe mondott izenettel

küldé bátyjához Gyéresi nevében, mialatt Maróthi Judith vigasztalására megjelent.

Ezalatt a szék szolgája előlálta a királybíró.

— Mi a baj? kérdé ez az érkezöt.

— Nem tudom, uram, tudtára van-e, hogy Mátyás atya némely kegyelmezési ígéretekkel akarja az elítelt nőt hitétől eltéríteni?

— Mitsem tudok erről, holott Mátyás atyával csak az imént találkoztam, a ki azonban semmi ilyes dologról nem szoltott nekem. Mindegy, menj vissza, mondd meg Gyéressinek, figyelmeztessé a fogolyt, hogy a hitől eltérés nem fogja akadályozni az ítélet végrehajtását. És minthogy a végrehajtás órája már itt van, indítsa ki őt a vesztőhelyre, s az illető lelkező ott nyilvánosan kérdezzé ki a nőt, minő vallásban akar meghalni. Nem akarom, hogy a baldokló meggyűződésén semmi erőszak elkövetessék.

XII.

Elkövetkezett a rettenetes munka.

Szentkirály helységében nagy néptömeg gyűlt össze a falubíró lak körül, azon kegyetlen kíváncsisággal várva az irtózatot tragédia kifejlésére, mely ily alkalmakkor a csöcselék népet jellemzően szokta, s mely nemtelen vérgyöngyör elégszer megtaníthatja volna a társadalmat, mennyire hat az erkölcsök durvítására a nyilvános kivégeztetés.

Mennyivel nemesebb és emberibb volt a magát civilisátnak hirdető európai népek törvényénél az őspártiak törvénye, kik a társadalomra nézve veszélyessé vált egyén felett nyilvánosan mondták ugyan ki az indokolt haláltételeket, de a kivégeztést nem

Lászlót, ki 1860-ban irt a magyar nyelv elmozdításáról, nem akarja követni, ám lássa; de én elvemhez hi maradok. Azonban ugyiltszik, mióta a t. cz. gondnok ur a 113. szám alatt ellenem irt, megváltozott, s észre vette, hogy a hegyre nem jó vinni a földet.

A mult őszzel kereskedelmi kinezésből Oláhországot átutaztam s láttam, hogy ott is minden helységben iskolát állítottak, s a népet boldogító nevelés alapját megvetették. Én a hogy ismerem Oláhországot, sokkal hátrább áll Erdélynél, de mégis azt mondom, hogy Oláhország utol fog érni bennünket s el is fog hagyni, ha mi nem fogunk ezután is igyekezni, hogy iskoláink, tudományos intézeteink és színházaink jobban legyenek, s az irodalmat nem pártoljuk. Nagy-Rápolyt, Bajesd, Keresztur s több magyar helységnek érzik az iskola hiányát a miatt, hogy nincsenek, a kik a népet reábirják az iskolák pártolására. Nagyon jó lenne, ha lelkeszeink s magyaraink kieszközölhetnék, hogy a szegény tudatlan nyelvét elfelejtett magyar nép, minden helységben állítson iskolát és tanuljon.

Oláhországra visszatérve, ott az utak többnyire készíttelenek, rozszak. A posták rozsz lóval és rozsz szekérel vannak ellátva s az útban mégis sokkalta drágább mint nálunk, a vendéglők biányynyal teljesek; a földmívelés nagyon hátra áll, 8-10 ökör huz egy rozsz ekét a legjobb földben, s a természetény többnyire törökbuza. A hazaföldjéit csak a boérok s a papok birják, a jobbágyok most is szolgálnak s csak úgy van mit enniük, ha a boérok földjét mivelek. A mesterség és művészet pangásban van, többnyire idegenek által gyakoroltatik; a tudomány nem virul. Pápin a ki nálunk utolsó volt, ott az első közé tartozik; különösen az alsóbb osztály nagyon tudatlan, a boéroknek és saját jól-érvőinek ellensége s míg a fölvilágosult jó hazafiak az ön-állóság mellett harcolnak, ők az orosz kormányhoz szitnak; s ha a boérok fölzsabadítják őket míg saját jöltévőiket meg nem ismerik s míg a szabadságra nem érnek meg, a boérok a magyar birtokosok sorsára jutnának; s az anarchia elke-rülhetetlen lenne. S ily állásban Oláhország azért van, mert csak kevés ideje önálló s pénzét s erejét mindig idegenek emésztték fel, s csak azt teheté, mint mások megengedték.

A mi Oláhország városait illeti, az épületek többnyire csinos ezüst szín és veres plével vannak fedve, a kisebb városokban sok fából készült épület van, a nagyobb városokban kőfalból készítték, s többnyire két emeletesek. A tanodák, kórházak, katonai laktanyák az első épületek közé tartoznak. Bukarestben az unjonnan épült akademia, a Brán-kovánféle kóroda, a színház, a Bibészku herceg háza, a Floreszku generális háza nagyszerű épületek. Sok szép épület, szép mulató helyek s több hasznos intézetek vannak Bukarestben szép a hamuszire festett két emeletes minden-fél vas erkélyekkel ellátott az ország birtokában levő lát-határ engedő, alacsony vaskorlátallat ellátott vajdai lak, s az országgyűlési országházától, mi az érsék laka és temploma mellett van, a bukaresti legmagasabb dombon, szemlélve Bukarestet egy festői szép látvány terül el az ember előtt, a sok hullámzó fiákerek s más magány fogatok, a roppant tarka népözön, a sok templom és csinos épület megragadja az ember lelkét s a gyönyörűségben megfereszt. Ha több gondot fordítanak az elavult hasznavehetetlen rongyos épületek s a rozsz gözt terjesztő dolgok eltávolítására, a sár eltakarítására s ne engednék, hogy minden eső alkalmával egy sártenger legyen Bukarestben, Bukarest az első városok közé tartoznék.

Láttam Bukarestben a magyar ev. ref. fiu- és leány-iskolát, az imaházat s benne az istenisztelet tartását, s hallottam imádkozni s szónokolni azon lelkész, ki az irodalmi pályán s több nemes tényei által bebizonyította, hogy nemzetéhez s hazájához hi; láttam a magyar olvasó egyelet olvasó szép szobáját, s benne a sok szép hasznos könyveket, mindenféle hírlapot, a magyar írók s több hajdoni s jelenlegi nevezetes honfiaink arcképeit, meggyőződtem az ottani magyaréreltmiség fölvilágosultságáról s jó hazafiságáról. Én csak szellemileg részesültem Oláhországban lakó ma-

gyarjaink kegyéből, de az engem mégis nagyon boldogított s kívánom az Isten áldja meg őket.

Ifjabb Kristóf Miklós.

A fennebbi levél mellett közlés végett hozzánk beküldött bizonyítvány így következik:

Alóírtak bizonyítunk arról, hogy a forradalom előtől óta senki még egy fillérrel sem folyt be az alpestesi ev. ref. iskolának építésébe, mivel ezen alap meg volt vetve már 1847-ben; ezenkívül Gönczi Sándor és társai önként átadták a kormánytól viszáskapott államkölcsön után járandó kamatot az alpestesi ev. ref. iskola tanítói állomás fedezésére 1861-dik év aug. hónapjában, a mi pedig az eklézsia dolgát illeti, az idegen jubak legeltetésére nézve Alpesztas batarán, az már a forradalom előtt a két eklézsiai volt.

Kelt Alpestesen, october 29-én, 1861.

Vállya Ignác, alpestesi birtokos.
Balog György, alpestesi birtokos.
Tonsoris Dániel.
Horvát Sándor.

Fejér Ádám,
főbíró.
Gönczi Sándor,
jegyző.

Észrevételek.

T. Vályi Pál ny. sz.-benedeki ref. pap a „Korunk” 241-dik mult évi számában megjelent tudósítására, a Maros-egyházmegyei nov. 4, 5, 6 és 7-ik napján tartott zsinata érdekesb határozatait illetőleg. Elsőben is a r. zsinatok költség kimelölés élelmzését illetőleg nem tudom megfogni, hogy mirevalók azok az e tárgyban újból és újból kiküldött tervelő bizottmányok. Ez úgy a Gönczi 5-tök és 9-kel lejár perben inkább ki van merítve, mintsem ahoz újabb commentar szükségeltetné. Viszsa kell térni a régi szokásra, miszerint a r. zsinatok évenként kétszer tartassanak az egyházakban rendre. A más két, a téli és nyári idényeken tartatni szokottak pedig tartassanak a központban M.-Vásárhelyt, s ez alkalommal egy egyház se terhelhetnék semmivel. Hiszen ugy is ezek inkább peres ügyek érdekében tartatnak, s a peresfelek által kiadásai fedeztetnek. És a mennyiben nem fedeztetnének, hát mi papok minden lépést fillérekért tegyünk, lévén a szeretet evangéliomának hirdetői?!

2. A marosi ref. egyházmegye r. zsinatának azon határozata, miszerint a lélekszám szerinti egy osztrák értékű krajczáros adót nem fogadta el, valóban meglepett. De még inkább meglepett az, hogy ezt a tudósító testvér még helyeslé. Egyházzállamunk a „segíts magadon és Isten is segít” helyes elvén alapszik. Minden percz késedelme veszedelem. Sok a teher? De ugyan kérdem, ha eleink ez eszmét felkarolták csak egy pár évtizeddel ezelőtt, kellene most püspöki fizetés pótlás és iskolamesteri képezde segélyezésére rovatokat fizetni? A lélekszám szerinti egy karaczár adózás oly csekély, hogy az ellen szót emelni bűn. Nem mondom, hogy minden egyes megfogja tán adni, pedig valóban megadhatná: de igen azt, hogy vannak mások, kik 10-100 krajczárt adnak s ezáltal fedezve van a nem adóké, 315,000 krajczár évenként még is valami, mely már csak 10 év alatt egy kis töké. Tökéket kell teremteni, mert csak így állhatunk fenn önerőnkön, így lehetünk önálló! Sok a teher? Mi az oka hát mégis, hogy az egyházak nem sietnek felállítani a kölcsön magtárakat. Hiszen ez intézet célja szent és idővő. Mert míg egyfelől a nép az uszura körmei közül mentetik meg, másfelől az egyházak észrevétlenül tökére tesznek szert, mely egyházzállami fizetéseiket, illetőleg minden költségeik teljesítését könnyebben elhordozhatóbbá, sőt kényelmessé teszi.

Csak lélekbeli szakadt melegsavakban kell ez ügyben a mi népünkhez szólni s hidd barátom, a nép fel fogja azt karolni, mert népünk bir értelemmel s a jó és nemesre fogékonyssággal. Inkább ké kell vetni e célra egy néhány évig s mivelletni az egyháztagok által egy pár hold egyházi birtokot, vagy ha nincs, felibe kell venni. Egy öreg egyházlátogatási jegyzőkönyvből látom, hogy e század elején a káptalan némely egyházzállami méhészteték ülték. Miért, hogy most ennek semmi nyoma? Én ennek is okát a papságban keresem. Multban a papság és hallgatói egy test- és

lélekkel voltak. Valjuk be most, sok pap hideg hivatalnok nincs melege mi ápolja a hallgatók vallásosságát. Igen igen! hiszen irva van, hogy nem az „uram uram kiabálóké, hanem az ur akarata, a szeretet parancsolatának cselekvőé a menynekországa.” Azért csak előre. Nagy a teher! Ugyvan, az egyházlátogatási teher nagy; vagy is akarom mondani e se nagy, ha a látogatók keresztény szeretettel bírnak s igényeiket az egyházak képessége korlátozza, s ha a papok az egyházlátogatásokra a safrányt is nem számítják be, mit ha egy pár jó emberök meglátogatja nem tesznek. Az egyházlátogatás több, sőt minden oldalú szükséges hasznosságát megtagadni nem lehet. De hogy ezzel váljék, az érdekeltektől függ. De itt nem lehet elhalgatnom azt, hogy midőn a m. e. főtanács az évenkénti egyházlátogatásokat indítványozta, mit a közszíntar előbb 3-ik, majd a 2-ik évre határozott, arra célzott, hogy az egyházlátogatások kevesbítésével az egyházak a polgári s egyházzállami adók által is igénybevevett pénztári kiadásait kevesbítse. Azonban e törvény teljes pontossággal körül nem írása által ugylátszik nagy kárt okozott. Mert míg némely helyt 3-4 évben sem történik egyházlátogatás, másutt csak is a számadások átnézéséért 7 ft díj vétetik sat. Ezen, véleményem szerint ugy lehet és kell segíteni, hogy az egyházak számadásait az esperes békérve, jegyző s igazgatója közt ossza ki, s az ezek által tett észrevételeket, nehézségeket közölje az illető számadókkal; s ha a nehézségek kiegyenlítettnek, az arról jegyzőkönyvet a jegyzők által megkésztítve párba adják be az e megyei főgondnoknak, ki azt maga vagy társai által átnézi. Mert hogy az a néhai kegyes gróf Toldalagi Zsigmond marosszéki s gróf Bethlen Elek háptalan főgondnokok tették, bizonyos. Miért ne tehetnék ezt a mostaniak is? És e munkálót minden illető otthon téve, nem kellene házbér, élelmzés sat. költségeket tenni 7 forintba, az egyházak pénztárai terhére. (Folyt.)

Vályi Elek,
esperes.

KÜLÖNFÉLEK.

— A mint értesítünk a f. k. f. k.-szék a magyar korona tartományain kívül eső országokba hivatalos levelezéseit ezután német nyelven fogja folytatni.

— A f. k. f. k.-széknek Modt Endre halálával megütrült igatói állomásra Stock Frigyes levélküldő hivatali segéd nevezetett ki.

— Kolozsvárváros tanácsa újból szerveztetett; a derék polgármester Pataki leléptével állomását főbírói név alatt Wendler Frigyes foglalta el, királybíró lett Gyergyai Ferenc ismert nyelvészünk, s eddigi főbíró. Rendőrigazgató lett Minorics Károly eddigi főkapitány. A polgármesteri név, a főbírói névvel cseréltetvén fel, ugy látszik, hogy alakilag is az 1848 előtti állapotra tértek vissza. Tanácsnokok maradtak: Makoldi S., Hines S., Dobokai F. Újból nevezettek a leléptettek helyett Földesi S., és Frits Albert. Főjegyzőnek maradt Gottlár József. Aljegyzőnek Lugosi István mindketen ideiglenesen.

— A „M. Sajtó.” írja, hogy az erdélyi vasutvonal építéséhez azonnal hozzáfognak, a mint az időjárás kedvezőbb lesz, s a mint e lap állítja a n.-várak-kolozsvári vonal győzött az aradi felett.

— Beküldött Demjén László könyvárns által: Das Rechts verhältniss der Serbischen Niederlassungen zum Staate in den Ländern der ungarischen Krone. Von Lad. v. Szalay Leipzig u. Pest 1862. Mely munka a magyar koronához tartozott Szervia, s a Magyarországra áttelepült szerbek történetét, jogviszonyát, szerző szokott alaposággal tárgyalja. Ára 1 ft 40 kr. — Görgei, „Mein Leben und Wirken in Ungarn”, című emlékiratának bírálata, magyarul, Kmety György egykori magyar tábornok által. Pest 1861. Ára 50 kr. — Szülők kötelességei gyermekeik iránt, azok születése előtt s a születésük utáni első években. Szerk. Lengyel Dániel orvos-tudor. Pest. 1862. Ára 1 ft 20 kr.

akarván a vérgyönyörűs tömeg mulatságtárgyává tenni, titkon, csak hivatalos szemlételek előtt hajtatták végre.

Részünkről el nem ismerjük, hogy a kivégeztetés az emberi bírói hatalom joga lehessen; mi azon állambölesekkel tartunk, kik a poena talionis eszméjében sem erkölcsi, sem visszaretentési elégtételt nem látnak, s a társadalom legnagyobb igazságtalanságának nézik a halálítéleteket. A mit az Isten adott, azt nincs joga embernek elvenni. Azonban a világ még e fogalomtól messze áll. Az egyéni boszúvágyat törvénynyé fogadta fel a társadalom, s így minden a mit ember alkot, tükörözi egyszersmind az emberi gyarlóságot s a lélek törpeségét, következéleg a halálítélet, mint tény állván, mi csak annyit kívánnánk e részben, mint első lépést az európai jogböleselettől és moráltól, hogy csak az elítéltet tegye közhírré, a kivégeztést csak egy illető esküdt-zék ellenőrzése és szemtanúsága előtt hajtassa végre és ne ily borzasztó nyilvánossággal, a tömeg erkölcsének durvítására, az érzékenyebb s nemesebb lelkek megbotránkozására és iszonyára.

Azon büntetés, melyre Judith ítéltetett, egyike volt a mult századok legsötétebb büntetéseinek: „elvermetetés” ezen írtózatosszó fejezte ki a törvényben az elevenen való eltemtetést.

A sir már meg volt ásva a Szentkirálytól nyugatra eső hegyoldalon, s látható volt a felbányt földhalom az alatt fekvő helységekről, melyeknek bábész lakói közül egy sem maradt meg a szobájában.

Végre megérkezett az elégtév tisztáság s Dózsa Péter ohúksága alatt a helyszíne-

re, s a felásott sir közelében az összegyűlt nagy sokaság közt helyet foglalt.

A szerencsétlen Judith a Gyéressi intézkedés nyomán elindított a vesztőhelyre egy sötéte vont szekeren, melyet a törvényhatóság hivatalos szolgál álltak körül kivont kardokkal.

A szomorító menetet az egybesereglett falusi nép nagy sokasága kísérte.

Mátyás atya mindenütt közvetlenül a szekér mellett ment és folyvást beszélt Judithtal, hogy a lehetőleg leküsse figyelmét a reá váró írtózatosszempillantás elől. A nép halálani vélte a szerzetes csábító szavait, melyekkel a szerencsétlen nőt végszerceiben vallott hitétől eltéríteni szándékozott, s midőn látta, hogy a paniti és maros-szentkirályi lelkészek fekete palástjukban innepélyes öltözetben közelitnek a sir felé, nagy érdekeltséggel kezdett várni azon szempillantásra, mely világosságra hozandja, hogy a hittérítő szavai ak minő hatása lehetett a nő meggyőződésére.

— Légy erős, Judith — szolt Mátyás atya — az ég vigasza soha sem késik. Még minden perczben várom a levelet, mely a király kegyelmét hozandja.

— Kész vagyok meghalni — szolt Judith — megígérted, hogy te fogod rámbiteni a legelső sírgöngyöt, cjtad szívemre, hogy takarja azt oly darab föld, melyet a jóindulat bíte reám. Ne feledkezz anyámról. Vigasztald önt, s eszközöld, hogy el legyen örökre titkolva előle szomorom balálom, mondd, hogy hiem elhagyva, apácza lettem.

— Ő meg fog menekülni, megmenti a barát, szája mozgásából látom, hogy ő apá-

ca akar lenni — szolt egy vén parasztnő a másikkhoz.

— Megígéti, s a papok hatalmasok, jegyző meg a másik.

— Hogyan engedik a nyilvános térítést! zúgának többen, felkapva a nők szavát.

Ezalatt Maróthi folyvást beszélt Judithnak.

— Mellette leszek balálad perczéig, vagy megszabadulásodig, kezéd kezemben lesz, midőn a rideg sirba léptetnek. O vajha azon szempillantásban hozná vendágyalunk a kegyelmet!

Ily irányban beszélt folyvást és szüntelenül a szerzetes, kinek azonban egészen feldúlt arca mutatá, hogy nem volt boldogabb a kivégzendőnél. Ő végig biztatta Judithot a kegyelemmel, hogy a remény által lelkét erősítse, pedig már a levél kezében volt, melyből néhány óra óta értesült, hogy nincs irgalom.

Midőn a hegy aláért, Maróthi karjain szállott le Judith a gyászszekérből, senki másnak nem fogadta el segélyét. A szerzetes támogatá a szegény nő reszketeg lábait, míg az írtózatossir közelébe jutottak. Mindenki meg volt győződve, hogy a nő végszerceiben megváltoztatá hitvallását.

Ekkor a királybíró előlépven így szoltott:

— A keresztényvallás az elítélttől sem tagadja meg a hit vigasztalását, de mi nem akarjuk kiseríteni a nőlelkét, sem kényszeríteni arra nézve, hogy melyik hitfelekezetről keresse végvigasztalását s tettségére bizzuk, ha Mátyás atyától, vagy a reformált hitfelekezetből jelenlévő atyáktól akarja elfogadni a végvigasztalást.

E felszólításra Oláh Judith az összegyűlt

néma tömeg közt fölemelve fejér kiszendett arezát így felelt:

— Én a kalvinusi hitben születtem, abban életem s abban akarok meghalni.

Erre a paniti lelkész felé fordult s előtte térdre rogyott összekulcsolt kezekkel.

A lelkész egy szépen átgondolt könyörgést monda, melyet Judith csendesesen utánimádkozott.

Ekkor megfogta Mátyás atya kezét s csendesesen szállott a rideg sirverembe alá.

— Légy erős, Judith, légy erős — sugá folyvást a szerzetes — lelkem követni fog, nemsokára együtt leszünk az egekben!

— Im e perczben is téríti a barát — zúgá a nép.

Azon szempillantásban szívet rázó jelenet fejtett ki.

Őz fűrtjei a légben lebegve, őrtit sebes futással rohant a sirhoz Oláh Miklósé s kiálta sikoltó hangon:

— Senki se bántsa ártatlan gyermekeimet. Az Isten szolt közbe, s visszaadta beszédemet. És én ime kiáltom egész világ előtt: Oláh Judith ártatlan! én fojtam meg csecsemőjét saját kezemmel!

Még nem végé a szerencsétlen anya szavait, midőn Judith szívszakadva rogyott össze a sirban.

Oláh Miklósé e végmegerültetésnél érte az utolsó szélhűdés — s azonnal megszűnt élni.

(Folytatjuk.)

— Román lapíróink írják, hogy Küküllőmegye adminisztratív Pucariu János fogna kinevezetni.

— Pestváros összes vagyona 8½ millió forint, míg terhei csak 2½ milliót tesznek. s így az activ vagyonállás 6 millió forint. De azért a deficit még sem hiányzik a főváros költségvetéséből. Oka bizonyosan — a levegőben van.

— Nógrádmegyében új magyar lap van keletkezésben; címe: „Magyar felvidéki közöny”; szerkesztője Jeszenszky Dano b-gyarmati ügyvéd lesz.

— Zártkörű táncszínházak az idén Aradon se lesznek.

— A Kisfaludy-társaságnak jan. 30-án tartott tagválasztó gyűlésében újabb tagokul Bérczy Károly, Dobsa Lajos, Fábán Gábor, Lévai József, Madách Imre hazánkiai választottak meg.

— Tökölly Szabás névtáncjátéka január 30-án ülték meg Aradon. Az ünnepély kezdetét ágyúörgés jelenté, azután pedig ünnepi gyászmise tartott, a melyre vallás- és nemzetiség különbség nélkül nagyszámú közönség sereglett. A misét Ivacsok Pál püspök olvasta, az emlékeztető pedig Petrovics tartá. A Tökölly-ünnepet Debreczenben is megtartották.

— A körösmegyei kath. papsághoz felszólítások intézettek, hogy a kiknek kedvük s hivatásuk van, költözzenek ki Bulgáriába, a hol a legutóbbi időkben több görög nem-egyesült vallású község a kath. vallásra áttért.

— Szibériában 40 foknyi hideg van.

— Gróf Potockiné, szült. Czartorisky Josephine Bécsben élete 74 dik évében meghalt.

— Gróf Könyegessy családja őt fideiújváltástól mentesítve, s neje főudvarmesternévé neveztetett ki. Eszterházy grófné, az eddigi főudvarmesterné, már régebben folyamodott elbocsátatásáról.

— Ö Felsége egy új kathol. temető felállítására Konstantinápolyban 5000 frankot utalványozott.

— Az „Öst und West” tudósít, hogy a három udv. kancellár nyilatkozott már a R a j a c s i e s patriarchától 1860-dik évben ö Felsége elé terjesztett petícióknak azon pontjáról, mely az orthodox egyházat „keleti orthodox” névvel akarja elnevezni. A horvát udv. kancellár akként nyilatkozott, hogy a közeli jövőben összehívandó zsinatra kellene bízni, hogy ez elnevezést megállapítsa. A m. udv. kancellár kijelenté, hogy az eddigi, s az ország törvényeitől elfogadott „görög nem-egyesült vallás” elnevezés tartásának meg, míg ez törvényes uton, az országgyűlés által meg nem változtatik. Az erdélyi kancellária pedig az illető egyházi előjárókra akarja bízni, hogy ezek döntsék el e névkérdést.

— A Veszprém utóbbi kitörése óta még most sem nyugszik. A belső kiemelkedő hamu- és füstfellegek nem oly kiállhatlanok, mint a hegy lábánál — Torre del Greco-nál — kipárolgó szénzsavas gázok, melyek a levegőt egészen Resignáig megrontják. Az ilyen gözkörbe igen veszélyes lépni, s már több állat elveszett bennük. Ha e kigőzölés meg nem szűnik, Torre del Greco község már a lég egészségételensége miatt sem építhető fel. A földrengések még időről időre ismétlődnek, de nem oly jelentékenyek.

— Gróf Desseffy Emil és báró Eötvös József urak, mint a magyar akadémia elnökei, Ö cs. kir. Felsége által megerősítettek.

— Budán m. hó 28-án a ráczvárosi 723. sz. házban tíz napas és rongyszédő rendes életéktől narcotikus mérgezési jelesek között betegedett meg; kettő a szerencsétlenek közül már meghalt, s egy életveszélyesen beteg. Az egészségügyi rendőrség mindent elkövet, hogy ez eset közvetlen okát kípulatozza.

— A hantley köszénbányák beomlása következtében szerencsétlenül munkások segélyre szorult hátrahagyottainak száma igen nagy: 103 özvegy, 257 gyermek, 27 nő, s más hozzátartozók, összesen 407, részint korgyenge, részint gyöngékori egyén. 17,000 font tőke szükséges, hogy ezek tartásáért a kamatok kifussanak.

— Kiki a maga módja szerint. Külben egy tűzér jan. 24-én valamelyik erőd szánfalán hatfontos ágyúval végezte ki magát. A mód, a mint ezt végrehajtá, a leghidegvérűbb elszántságról tett tanúságot.

— Egy fiatal ember, ki állást keres. Bécsben következő, megtörténtnek állított adoma kering: Az udvari palatában az örök egy rongyos-öltözött cseh fiút vettek észre, ki a fejedelem szobrát bántotta. A hozzá intézett kérdésre azt felelte, hogy Ö Felségével kívánna szólni. Minthogy épen elfogadó nap volt, ruháit öszszetatarozták, s beeresztették a terembe. Itt elbeszélte a fejedelemnek, hogy ő Csehországból való s azért jött Bécsbe, Ö Felségéhez, hogy valami alkalmazást találjon. „S mi szeretnél lenni?” kérdé a fejedelem. — „Schusterinas!” felelt a fiú. A fejedelemnek a fiú naivsága megtetszett, s az udvari konyhába utasította, hol jól tartották, s egyszerűs mind a rendőrségnek megparancsolták, hogy valami cipésznél helyet keressen az eredeti kérelmező számára.

— Napunk vegytani elemeit illetőleg Buntén és Kirchhoff heidelbergi tanárok bámúlata méltó felfedezést tettek. Franciaország legelső vegytanára, Dumas, e szelleműs felfedezésre kinyilatkoztatta, hogy az századunk legfontosabb tudományos kísérlete és sikere gyanánt tekintendő, s hogy az emberiségre abból beláthatatlan jótétemények származhatnak. A két felfedező tanárt Napoleon császár a becsületrend lovagkeresztjével jutalmazta.

— A cseh nemzeti színház megalapítása végett Prágában cseh testvéreink jeles férfiakból választás után bizottmány alakult. Hercege Schwarzenberg elnökül választván, a gyűléshez beszédet tartott, s megemlíté, mily nehéz állást foglal el, minám az tulajdonképp Dr. Palackýt illetné. A bizottmány tagjai közt vannak hg. Thurn-Taxis, hg. Lobkowitz, Dr. Palacký, tanár Zeithammer, Gróf Harrach a nemzeti színház alapításának kérdését a cseh nemzeti becsület ügyének nyilvánította, s a cseh nemzetiség zászlója alá örök büszsre felesküdt. Mindkét szónok szólni nem akaró „slava”-kkal üdvözöltetett.

— A londoni világkiállítás épületének belső felszerelését illetőleg most már határozott megállapodás történt. Az oszlopok fő színe vörös és kék leund, s ezen kívül tetőzetük arany cizfrazattal láttatik el. Ez aranyzás a költségvetésben 2000 fontnyi kiadást okoz; de kedvezőbb

hatást akarnak vele elérni. A boltozat különféle színekkel van kidíszítve. A francziák készleteiről legtöbbet lehet hallani, kik nem kimelnek semmi fáradságot, hogy kiállítási osztályunk legényesebb legyen. A számukra fentartott épület-résben szökőkútát álltunk fel, melyhez minden órában 40,000 gallon víz szűkségeteltek. A megnyitási ünnepély zenészteti része a Convent Garden tapintatos karnagya, Coria urra van bízva. A zenekarban 1800 tag fog közreműködni, ezek között 160 fuv hangszerez, mert az Aubertől beklüdtött ünnepi induló majd kizárólagosan ezekre van hangszerelve. Ezen kívül Rossini és Meyerbeer ünnepi indulói, Stern-dale Bennett Cantatája, melynek szövegét Tennyson írta, fognak előadatni.

Nyilttér.

A losádi uraknak, a mint a „K. K.” 186-dik számában látom rosszul esik, hogy közülük nem neveztek ki a losádijárásba alszolgabíró, mit tehetek én arról? ha azon urak nem tudták magukat annyira kiképezni a tudományokban, hogy ezen hivatalra alkalmasak lehessenek, és a megye kitudja azt, hogy volt főjegyző m. Simon János és m. Szereday Ignác szolgabíró urak asztala körül megnyit kilindtám mint írrok, ki tudja azt, hogy én a gyászos 1848-dik év után is mint adó-assistens és becsüzbiztos segéd, sőt a becslések végefélé mint becsüzbiztos is szolgáltam, bennem központosítá egész bizalmát, és így tehetek én róla, ha a losádi urak kimaradtak? A mi hivatalos járásonkat illeti, hivatkozom előjáróim és nemes Hunyadmegye t. tiszt-ségére, és így azt hiszem Vitályos uramnak a száját beudgtam, és ha nem elég, majd elátok vele, mint kezem alatti lakossal. *) — Bátsi 8-dik dec. 1861. Zudor Dénes, losádi járásbeli alszolgabíró.

POLITIKAI HIREK.

Angolország. London, jan. 29. Palmerston lord, kinek Párisba már holthire ment volt, a mult hét vége óta megszűnővén közszenyirohamai, szemebetlő gyógyulást után van, úgy hogy a jövő héten a parlament megnyitások, minden hibetőséggel állomása lesz s legközelebbi napokban Osborneba menend, hogy a királyné akaratát a trónbeszéd szerkesztésére nézve megtudja. Különbö állandó bírré vált, hogy a lord közeljövőben más egyéniség által fog pótoltatni.

Nem hiszik, hogy a királyné személyesen fogná a parlamentet megnyitni. Ö felsége, férje halála óta oly teljes elvonultságban él, hogy a vasárnapi isteni tiszteletek alkalmával sem szokott családjával érintkezni.

Említettük volt, hogy az angol lapok általában kedvezőleg nyilatkoznak a francia trónbeszédéről. Többi részben nyitnak és békés jelleműnek, egyedül az olasz kérdésre vonatkozó szakaszát tartják rejtélyesnek. A „Morning Post” szerint a cizlát Rómára talányosan hangzik; de az idéztük lap biztosan hiszi, hogy a császár hű marad eddigi olasz politikájához. A „Daily News” az Olaszországot érintő helyet kiterő értelműnek találja, mi a nevezett lap szerint onnan van, minthogy a francia politikának Olaszországra nézve nincs határozott programja; az csak s eseményekből tanulmányozható. A „Chronicle” és a „Daily Telegraph” azon megnyugtató reményt látszanak táplálni, mely szerint a császár azt jelentette volna ki, hogy annyi baja van saját államával, hogy az idén nem ér rá a külfölddel bajoskodni.

Franciaország. Azon meleg rokonszenznek, írja a „Patrie,” melylyel Franciaország a román nemzetiség iránt viselkedik, egyik legújabb bizonyítéká Thouvenel ur azon jegyzéke, melyben Franciaország képviselőit a külföldön a konstantinápolyi tanácskozmány határozatairól értesíti. Ez az engedmény (a két oláh fejedelemség egyesítése Kuza életig), mond a francia külügyi titkár, csak bizonyos meghatározott időre tételt. Mindenesetre azt kell érteni alatta, hogy a hospodár halálakor, a hatalmak, mielőtt további határozatokat hoznának, a Portával egyetérten, a fejedelemségek állapotát s a tapasztalás eredményeit megvizsgálják. Ezen fentartás alkalmat szolgáltat nekik, hogy az okok teljes ismeretével nyilatkozhassanak azon kérdésre: vajon tanácsos e az 1854-i aug. 19-kén kelt egyezményben megállapított szervezet korlátai közé visszatérni; vagy pedig azon szervezetet mint végleges jellemű, tartani fen továbbra is, mely iránt a kabinetek legújában megegyeztek. A „Patrie” szerint tehát a fejedelemségek törvényhozási és közigazgatási egyesítése végleges lehet, ha a megkezdett kísérletnek szerencsés eredménye leund. A most uralkodó fejedelem halála nem vonhatja komolyan kérdés alá az uniót, ha az a román nép ohajtásainak határozottan megfelel.

Páris, jan. 29. A „Köln. Ztg.”-nak írják: Kétséget nem szenved, hogy a francia csapatok visszahúzása Rómából nem sokára alkudozás tárgya lesz Francia- és Olaszországok közt. Csakugyan vaktában nem fog e visszahívás megtörténni, mert Franciaország részéről e megszállással bizonyos strategiai czélok is vannak összekapcsolva, Ausztria ellen. A császár politikája következő lesz. Rómában érvényes rendszabályok fognak alkalmaztatni, s Ausztria barátságos jó tanácsok által sarokba szorítatván Velenceze átengedésere kényszerítetik. E tekintetben Franciaország egy uton balad Angliával: a római és velencei kérdésben most mindkét hatalom közt egyetértés uralkodik. Russell lord programja Ausztriát illetőleg nem változott, s jelenleg is következő két pontból áll: kibékülés Magyarországgal, a Deák-féle program alapján, és Velenceze átengedése. A helyzet előterjesztéséből és a hivatalos lapok hangjából következtethetni, hogy Párisban nyilván kezdik bevallani, hogy Mexico kárpótlást Ausztriának jusszon. Ugyátszik, hogy van kilátás a bécsi kabinet beleegyezésére — Metternich és Grammont hercegek legalább biztatnak, ha valami katonai ese-

mény nem jó közbe. A császár programjának ezen conservativ része, kell, hogy a törvényhozó-testületet a Róma irányában követendő politika helyezésére bírja. Egyébiránt azt mondják Párisban, hogy a pápának mindenesetre meg-hagyják Rómát. A „Patrie” megjegyzései a mexicói trón-kérdésben itt és másutt is okvetlen sensatiót okoznak. Az úgy már oly stádiumba lépett, hogy a nélkül, hogy hivatalos biztosítékok nyújtanának e részben, a közvéleményt mégis minden eshetőségre előkarakják készíteni. Jólétesült körökben állítják, hogy az újabb időben megakadt alkudozások nem sokára és pedig szélesebb alapon újra megkezdetnek és folytattni fognak. Ez alkudozások magukba foglalják az összes olaszkérdést is, és különösen szem előtt tartandják a szentszékek érdekeit. E czélból Chigi bírnok-nak is jelentékeny része lesz abban. Mig a császár, a Ferdinánd Miksa hercege kijelöltetése által engedékenyebbé tett Ausztriának Velencezeért másutt igérne kárpótlást, addig másrésztől a pápa világi hatalmát Rómában és azáltal, hogy Ausztria Velencezeől lemond, az egyesült kormányforma megszüntetését pártfogolná Olaszországban. Ez volna a program, melynek előbeszédjellé tekinthető a mexicói monarchia teremtése, és melyet, ha egy évi alkudozás után ki nem vihető, az év leteltével háborus uton is, keresztülvinni el vannak tökéltre.

Olaszország. Róma, jan. 25. Nem ugyan tizezer, mint bizonyos távsürgönyök jelentették, mindamellett igen számos háromszintű lobogó s más ezzel egy jelentőségű jelvények voltak a Péterszéki ünnepre alkalmával reggel s a következő napokon is itt ott titkon kitűzve, melyeknek egyik felén „Eljen Viktor Emánuel, Olaszország első királya!” a másikon pedig „Eljen IX. Pius pápa, de nem király!” felirások állottak. A tüntetés indítóit egy havi fog-ságra ítélték, köztük több jó családbeli egyén. A rendőrelles hangulat mindamellett, még a téli ott mulató idege-nek közt is terjed. Az angol delnök, kivált a fiatalabbak, színházban, sétányokon, valamint estélyeken is szeretik rokonszenyüket küljelekben nyilvánítani; háromszintű szalag a fejékeken, főkötőkön, háromszintű köntös, veres ing stb. soha sem volt annyi látható, mint most.

Turin, jan. 29. Ricassoli mint belügyminiszter, egy körrendeletet bocsátott ki, melyben a rablók garázdálkodásáról szól, s módokat ajánl, miképpen lehetne azt sikeresen megakadályozni. Különösen a hatóságokat szólítja fel, hogy a legszigorubb vigyázattal legyenek azon szemé-lyek iránt, kik a rablóknek segélyt nyújtanak.

A Bourbon-reactio Málta szigetén 900 főnyi önkéntes sereget tart, kik csak a jó alkalomra várnak, hogy Calabriában kiküthessenek.

Mexiko. A „Wiener Corr.” írja: Hogy azon modorral, mely szerint több sugalmazott francia és belga lap a mexicói expedíció horderejét Ausztriával hozták kapcsolatba, iteni hivatalos és félhivatalos részről csupán makacs hallgatást látunk szembeállani: igénytelen nézetünk szerint könnyen felfogható. Mert ha egyáltalában nem gondolható, hogy Ausztriával, egy oly ügy felett, mely az ő érdekeit mondhatni nem is érinti, diplomatai alkudozások kezdettek legyen: természetes, hogy az osztrák kabinetnek semmi alkalmja nincs, a szóban forgó tervekre nézve bámi nézetet kifejezni, vagy nyilvánosságra bocsátani. Ha a mexicói hadjárat főintézője csakugyan jónak látta, a mint oly bizonyos-nak mondják, hogy uralkodóháznak egy kitűnő tagjának bizalmas nyilatkozatokat tegyen egy még fel nem állított trón iránt, az még teljességgel meg nem hódított, sem az egyeduralmi kormányrendszernek teljesen meg nem nyert államban: úgy e nyilatkozatra kétségen kívül azon modorban kell válasznak adni, a melyben az téve volt. Ebben azonban még teljességgel sem rejlenék a császári kormányra nézve semmi indoka vagy megkezdése a tulajdonképpeni egyezkedéseknek; s bizonyára senki sem fogja tagadni, hogy minél szilárdabban marad meg a császári kormány ezen tartalékos helyzetében, annál jobban van gondoskodva Ausztria méltóságáról. — A dresdai lap bécsi levelezője, ki szintén sugalmazottnak látszik, a kérdést hasonló érte-lemben fejtegeti s okoskodást azon észrevétellel zárja be, hogy a mexicói trónra való kilátásban egy ausztriai fő-hercegre nézve kevés inger van. Mindezekből a lát-szik, hogy ha szinte Franciaország ajánlatai vissza nem utasítottak is, az eldöntés mindenesetre még igen távol van.

Amerika. A londoni börzén az egyesült-államok megveretéséről hírvolt elterjedve. Ezen hírv szerint az unionisták Stevens tábornok alatt, a Lee tábornok vezérelte különösövekhezettől Port Royalnál meggyőzet-tek, mely alkalommal az egyesült-államiak közül 300 ember vízbe fullt, több százan elfogattak. E hírek mindenesetre be kell várnunk későbbi adatok általi igazolását, any-nivalinkább, mert delállami tudósításokból veszi eredetét.

A hangulatot, mely Amerikában az angolok iránt uralkodik, eléggé jellemzi azon congressusi tanácskozás, mely a londoni kiállításra szánt tárgyak elküldésénél kívántó pénzajánlat felett a jan. 15-ki ülésben folyt. Owen Lore-joy ellenzi az indítványt, mert az Anglia általi megbecsele-tenítés, meggyalázás már elegendő; s azután így foly-tatá beszédét: Annyma mentünk, hogy vért izzadtunk, s most annak elismerését kívánjuk tőlünk, hogy azt örömmel tettük. Pénzt kívánunk tőlünk a londoni kiállításhoz. Miután a megsegénytetést eltűrtük, az a legkevesebb, mit tebo-tunk, hogy ezt beismerve, itthon maradjunk addig, mig Angliának visszafizetettünk. En gyűlölm a folygok kiadását, gyűlölm a brit kormányt; ezennel nyitlan bevallom itt ezen gyűlöletemet, s kijelentem, hogy az elolthatatlan. E gyűlöletet mindaddig táplálom, a mig élek, átöröklöm azt gyermekeimre, meghagyva nekik, hogy egy Anglia elleni esetleges háboruban mindenesetre részt vegyenek. A fölke-lés, hiszem, nem sokára el lesz nyomva, akkor aztán meg-boszulhatjuk a vett bántalmat; akkor felizgatjuk Irlandot, az angol chartistákat; a canadai francziákat, szövetséget kötünk Francia- és Oroszországgal, s nem nyugszunk előbb, mint mig a brit kormánytól elragadtuk a koronát. Remélem, hogy ezen idő bekövetkezik. Nézetem szerint An-

*) Ez utóbbi tételre nézve megjegyezzük, hogy a tisztviselőnek nem szabad hivatalos hatalmával fenyegetni valakit azért, mert róla véleményét szabadon kimondotta, Ez magán és nem hivatalos ügy. Szerk.

